Gentoftegade 56 C St tv
Gentofte

287

Vegetarisk Tidsskrift

I dette nummer bl. a.:

Zoologisk Have - dyrplageri sat i system

En læge om dr. Nolfi
den kendte norske dr. Möinichen udtaler sig.

Et bette skidt samfund
af skoleinspektør O. Egerod

Svigt ikke din hest
af konsulent H. Mosegaard

Humusproblemer og kunstgødning
af repræsentant N. Nielsen, fmd. for Dansk vegetarisk Forening.

Frederik Madsens død
et brev fra hans enke.

Køkkenkrogen
ved husholdningslærerinde fru E. Pille.

Udgivet af Dansk Vegetarisk Forening

MEDLEM AF FORENINGEN AF DANSKE UGEBLADS- FAGBLADS- og TIDSSKRIFTER

42. årgang
nummer 4
april 1948

Ren vegetabilsk margarine

Til underretning for Dansk Vegetarisk Forenings medlemmer skal vi meddele, at Den Sanitære Fødevarefabrik, Baldersgade 14, Kbh. N., som hidtil fuldt ud er i stand til at levere den rene, veg. plantemargarine og til samme pris som den øvrige margarine, hvori indgår et stort kvantum hvalolie. Margarinen leveres i pakker à ½ kg (portofrit ved aftagelse af mindst 5 pakker pr. gang) og kan foruden fra fabrikken også fås i Sana forretningerne. Medlemskort (1948) må forevises. Fra provinsen opgives medlemskortets nr. *H. W.*

Foreningens adresse er: Gentoftegade 56 C, st. tv., Gentofte. Tlf. Gentofte 1782 y (efter Kl. 17). Postkonto 25656.
Samme adresse: Foreningens og Københavnsafdelingens formand og kasserer, repr. N. Nielsen, samt Vegetarisk Tidsskrifts ekspedition.

Vegetarisk Tidsskrifts redaktion: redaktør Axel Pille, Aalekistevej 61, 1., Vanløse, Damsø 4724 x.

Aarhus afdeling. Formand: Chr. Hougaard, St. St. Blichersvej 43, Aabyhøj.

Fyns stifts afdeling. Formand: Georg Clausen, Svendborgvej 21, Hjallese, (Dalum 907).

Kontingent inkl. abonnement på Vegetarisk Tidsskrift og bidrag til evt. lokalforening: Enkeltmedlemmer kr. 7,00, ægtepar kr. 8,00, medlemmer under 20 år kr. 3,00.

Abonnement på bladet kr. 6,00. Kan bestilles hos postvæsenet eller bladets ekspedition.

Dr. Michael Larsens Vegetariske Børnehjemsfond's kasserer: Oluf Egerod, Bellahøj skole, Brønshøj, postkonto 282. Samme konto anvendes for hjælp til udenlandske vegetarer. Kasserer for Den Internationale Vegetarunion: Oluf Egerod.

Vegetariske kursteder og restauranter i Danmark.
Skodsborg Restauranten, St. Kongensgade 36—38, mezz., København.
Skodsborg Badesanatorium, Skodsborg.
Århus: Vegetarisk Spisesalon, Borgporten 23².
»Skovhuset«, Elmevænget 35, Bagsværd.
Råkostkursteder »Humlegården«, Humlebæk.
Frederikshavn: Frydenstrand Badesanatorium.
Hotelpension Klintsøgård, Klint pr. Nykøbing Sj. 15/5 — 15/9.
»Eckbohus«, Bjerre Strand pr. St. Fuglede.
Odense: Vegetarisk Køkken, Kongensgade 39.
Sakskøbing: Sommerpensionatet »Mariehøj«, Orebyvej 43.
Saunte: Pension »Birkedam«.
Svendborg: Råstrup Kursted, Christiansminde.
Vejle: Vegetarisk Spisesalon, Nørregade 6.

Køb vor litteratur: Eckbo: »Faste og sunnhet« 1 kr., Bendixen: »Kreaturløst Jordbrug« 1 kr., dr. Bircher: »Råkost for sunde og syge«, 50 Øre, portofrit fra D.V.F.

Køb og anvend foreningens mærkater. De sælges i pakker à 40 stk. for 1 kr. portofrit. Frimærker kan modtages som betaling. *N. N.*

Stof til Vegetarisk Tidsskrift må være redaktøren i hænde senest den 1. i måneden.

Zoologisk Have - dyrplageri sat i system

Jeg gav efter og tilbragte igen en eftermiddag i Zoologisk Have sammen med min lille pige, skønt det hver gang får mig til at ækles og føle, at mennesket må stå på et meget lavt trin. Som helhed er vort folk vel sløvet gennem århundredlang mishandling af husdyrene, køerne, der en vinter lang står i deres båse uden så meget som at få lov at dreje sig en halv omgang undtagen den ene dag, hvor de skal stifte bekendtskab med tyren, og grisene, der endelig ikke må få så megen bevægelse, at det går ud over deres unaturlige fedme. Alligevel er det trist at se, hvor mange voksne mennesker, der i Zoologisk Have kan more sig over de indespærrede dyr. Det store blad »Århus Stiftstidende« tog for kort tid siden modigt til orde for nedlæggelsen af Århus Zoo. Det var en enlig røst. Københavns Zoo har intet blad rørt ved, og dog er denne »dyrenes have« dyrplageri sat i system. De små aber er født i fangenskab, men hvor længe lever de i disse for dem unaturlige omgivelser, hvor man end ikke under dem et grønt træ? Og hvor mange bliver ødelagt af alt det bras, som mennesker for sjovs skyld giver dem at æde? Menneskeaberne er det endnu sørgeligere at besøge. Kommer man ind i dette hus med blot et halvt års mellemrum, er der skiftet beboere — een eller flere aber er død. Nu har man fået tre yndige chimpanser, og disse dyr, hvis natur det er at færdes i tropernes yppige skove med deres tætte løv og stærke farver, sætter man ind i et tremmebur med et nøgent træ. Ikke aberne, men vi mennesker, mangler følelser. Der stod en anden abe og lod vandet løbe, og da den rørte ved »tisset« med fingrene, vakte det en storm af jubel. Er det virkelig værd at se løven, tigeren, den sorte panter, jaguaren ligge indespærret i et nøgent bur, måske med et stykke råt kød foran sig? Er det da ikke en rigere oplevelse at læse om dem hos Kipling og andre store forfattere? Man lærer i hvert fald mere om dem. Zoologisk Have er med rette stolt af sine giraffer, men deres plads må være som et tugthus for dem — aldrig nogensinde kan de strække ud til et løb, som vi nu gennem filmen kan få se giraffer foretage hen over savannen. Hvad fortæller en elefant, der kun kan stå og vugge frem og tilbage eller gå nogle ganske få skridt, os om elefanter i junglen? Flodhesten kan lige netop vende sig i sit uhumske bassin. Næsehornet vandrer som så mange andre dyr hvileløst omkring i vanvid. Den store isbjørn har fået en allerkæreste unge, »Snehvide« har man døbt den — men den er ikke snehvid, og den går heller ikke på is og sne, men på hårde fliser og har kun et usselt lille vandhul at tumle sig i. Man kunne blive ved — der er intet kongeligt ved havens kongeørne, intet stolt over nogle af de store fugle, som i det frie liv tumler sig gennem luften, de sidder stille og forkuet. Tropernes fugle spiller i alle farver — paa en baggrund af gråt og hårdt. Fornylig har man af Boje Benzon fået foræret også en træskonæb fra Afrika. Den har ingen mage, intet, der kan minde den om sin hjemegn, jo, måske lidt sand at træde i, men flodens rindende vand har den ikke. Hvordan kan i grunden en mand, der har det så frit, at han kan færdes over det halve af jordkloden, nænne at spærre en fri skabning, der har ejet den samme frihed, inde på nogle få meter? Måske burde der laves et bur på den anden side gangen, så Boje Benzon bare en otte dages tid kunne sidde der og se på fuglens melankolske udtryk.

Professor Spärck har for ganske nylig forlangt et stykke af Søndermarken til udvidelse af Zoologisk Have. Motiveringen var ikke, at der skulde skaffes mere plads til dyrene, men at man ikke havde plads til publikum. Lad os endelig blive fri for at få dette stinkende dyrefængsel udvidet. Zoologiske haver er en nedværdigelse for menneskene som mennesker. De bør, som »Århus Stiftstidende« skrev, nedlægges i en tid, hvor filmen på ganske anderledes levende måde kan give os kundskab om dyrene og deres færden.

A. P.

En læge om dr. Nolfi, hendes sag og hendes patienter

I det norske »Sunnhetsbladet» har den kendte dr. *E. Möinichen* skrevet to meget udførlige artikler om dr. Nolfi.

Dr. Möinichen fortæller læge Nolfis sygehistorie, men han er ikke overbevist om, at den knude, hun havde i brystet, var kræft; det kunde være en mere godartet svulst. »Det afgørende bevis for, om der foreligger en virkelig kræft, er den mikroskopiske undersøgelse af et lille stykke af svulsten,« skriver doktoren. Videre hævder han, at heller ikke i de øvrige tilfælde, hvor dr. Nolfi påberåber sig at have kureret kræft, er de videnskabelige beviser i orden.

Dr. Möinichen lægger ikke skjul på, at der kan være en fare ved mikroskoperingen — en fare for at føre kræftceller over i de åbnede blodårer. »Men,« siger han, »jeg tror nok, at doktor Nolfi i sit tilfælde burde have taget denne risiko. På den måde havde hun kunnet gavne menneskeheden og videnskaben mere, end hun nu kan gøre.«

Som det fremgår af en artikel i forrige nr. af bladet, har dr. Nolfi overvundet sine betænkeligheder, ladet sig mikroskopere og derved fået et bevis, som selv den autoriserede lægevidenskab må anerkende, for, at knuden i hendes bryst var kræft. Dr. Möinichen har måske ved sine artikler medvirket til hendes beslutning, og han vil rimeligvis nu dømme anderledes, end da han i sin første artikel skrev: »Dr. Nolfi har således ikke bevist, at hun kan helbrede kræft med råkost.«

I den sidste artikel behandler dr. Möinichen tilfældet med den døde sukkersygepatient. Han fremhæver, at det var dr. Nolfis gode hjerte og hendes tidligere gode erfaringer netop med diabetikere, der fik hende til overhovedet at modtage patienten. Dr. Möinichen skriver rent ud, at det var en fejl af dr. Nolfi, at hun ikke foruden sukkerprøver har undersøgt syreforholdene, og bemærker herom: »Forklaringen på dr. Nolfis forsømmelse på dette punkt er vel hendes kulsviertro på råkostbehandling.« Det havde, mener han, været det forsigtigste at holde øje med syregraden og eventuelt bruge insulin.

Derefter skriver dr. Möinichen ordret:

»Men at anklage hende for uoverlagt drab på dette grundlag er vel et stift stykke. Hun burde efter min mening heller ikke været dømt. Det er menneskeligt at fejle, og jeg vil gerne hilse på den kollega, som kan slå sig for brystet og sige sig fri for i sin praksis at have begået en fejl, som han senere har gjort sig selvbebrejdelser for. Jeg skal love at holde læserne underrettet, hvis der melder sig nogen.

Skal doktor Nolfi dømmes, så bør vi dømmes allesammen.

Desuden må man ikke glemme, at der næppe er den ting inden for medicinen, som alle er enige om. Der diskuteres og diskuteres og tales for og imod. De, som tænker og mener anderledes, end det herskende flertal gør for øjeblikket, bliver forkætret. Det, som er det ledende syn på forskellige ting i dag, bliver meget ofte forkastet som uholdbart om nogle få år.

Man burde derfor være meget forsigtig med at dømme — særlig når det gælder et afvigende syn på lægevidenskaben. Uden selvstændigt tænkende mennesker, der går deres egne veje, vilde der ikke ske nogen fremskridt inden for videnskaben — den vil stagnere, hvis vi skal have diktatorisk bestemmelse af, hvad vi skal mene om medicinske spørgsmål. Det er jo sket gang på gang, at de, som har bragt de største og mest velsignelsesrige ideer ind i medicinens historie, er blevet mødt med modvilje, forfølgelse og forkætring, til sandheden endelig har sejret. Der har været vist en række film, som har fortalt offentligheden om dette. Det vil den samme offentlighed nok huske, også når det gælder denne sag.

Dr. Nolfi hævder en opfattelse inden for medicinen, som for tiden ikke ret mange af hendes kolleger deler — især ikke af dem, som i dag står som de ledende og toneangivende inden for lægestanden. Hun hævder, at en gennemført råkost har egenskaber, som giver betingelse for helbredelse af *alle* sygdomme, når blot de livsvigtige organer ikke er så ødelagt, at en reparation er helt umuliggjort. Og selv om man ikke er enig i hendes opfattelse, så må man alligevel respektere hendes ret til at hævde sit syn og handle efter det.

Vi skal ikke her gå nøjere ind på den argumentation, som føres for råkostens betydning for det er et stort kapitel for sig, men vi skal nøjes med at udtale, at der er meget holdbart i den. Hvor meget? Det burde den videnskabeligt arbejdende lægeverden være *yderst interesseret i at udforske*. Men så vidt mig bekendt findes der ingen sådanne videnskabeligt kontrollerede forsøg med ren (100 %) råkost gennem tilstrækkelig lang tid. Det vil være af den største betydning for den store interesserede offentlighed, som følger vågent med, om der findes sådanne forsøg.

Så længe det kun er påstand mod påstand, og der ikke findes noget videnskabeligt holdbart bevis eller forsøg fra nogen af siderne, så må enhver have lov at antage og forfægte den mening eller den overbevisning om de ting, man ikke ved noget om, som man synes er mest sandsynlig.

Ud fra dette synspunkt mener jeg, at det har været både urigtigt og uklogt at forfølge doktor Nolfi retsligt

Hun har som påvist ikke kunnet fremlægge beviser for, at hun kunne helbrede kræft. Og hun har ikke kunnet helbrede en dødssyg sukkersygepatient. Men alligevel bliver der så meget af betydning tilbage.«

Derefter følger en kort omtale af, hvorledes dr. Nolfi i flere tilfælde har fået svulster til at svinde, og hendes behandling af andre sygdomme. Dr. Mönichen savner i de fleste tilfælde »den regelmæssige lægekontrol og de påkrævede laboratorieundersøgelser.« »Men,« fortsætter han, »der er meget, som tyder på, at man med den kurmetode, dr. Nolfi bruger, og som særlig består af råkost, står overfor et effektivt og værdifuldt middel for os læger. I stedet for at forfølge dr. Nolfi, ville der være mere grund til at gennem-

prøve de metoder, hun har antydet, under videnskabelige, betryggende forhold.

Der er jo ikke her tale om noget humbugsmageri eller nogen kvaksalvermetode. Det gælder en bestemt angivet diættype. Og der er vel ingen, der vil benægte, at diætbehandling eller en bestemt ændring kan have en afgørende virkning. Der findes massevis af eksempler på det både fra enkelte individer og hele folkeslag. Og når det gælder råkost, så er der vel næppe nogen af dr. Nolfis modstandere, som har nævneværdige personlige erfaringer — særlig ikke angående virkningen af ren (100 %) råkost — gennem længere tid.«

Efter nogle faktiske oplysninger om råkosten og dens fordele fremfor kogt føde, slutter dr. Möinichen med denne kraftige salut:

»Det at trække et så uselvisk menneske som doktor Nolfi, som kun tænker på at gavne sine medmennesker, for retten og dømme hende, det skulde synes utænkeligt i et civiliseret land med demokratisk styre. Det skulde synes at passe bedre i middelalderens mørketid og i nazitidens vilkårlighed. Men det ser ud til, at disse tiders ånder stadigt svæver over vandene.«

Ak, ja, det er i sandhed en sag til liden ære for Danmark og især dets lægestand!

Et bette skidt samfund

Berusede bilister terroriserer os, ingen ved sig sikker.

Fulde mænd banker deres koner fordærvet. Små børn sulter og fryser. Mangen mand dør i en for tidlig alder.

O. s. v., o. s. v., på grund af den frie adgang til alkohol.

Man ved det. De ansvarlige ved det. Man hænger sig i flosklen om den personlige frihed, det personlige ansvar.

Hvordan da med morfin etc.! Hvorfor er det under lås og slå?

Der er vel ikke så store kapitalinteresser bag?

Men samfundet er ikke et værdigt organ for mennesker, før denne fordærver er bastet og bundet også — for alkohol gør mere fortræd end krige!

Vegetarismen fører til frigørelse for trang til alkohol!

O. E.

Svigt ikke din hest

Da jeg i fjor var i Norge, lagde jeg mærke til et opslag på jernbanestationerne med overskriften: Nordmand svigt ikke din hest, den har aldrig svigtet dig! Jeg tænkte dengang på, at et sådant opslag overhovedet ikke kunne tænkes på en jernbanestation i Danmark, hvor man ikke beskæftiger sig med spekulationer over, hvad der bliver af de dyr, som sendes ud af landet, når blot de giver penge hjem.

Og dog kunne der nok være grund til lidt medlidenhed med den hest, som fra en dansk bondegård bliver slæbt til lande, hvor manglen på trækkraft er så overvældende, at man må forudse, at hvert dyr med pisken tvinges til at

yde langt mere end godt er, ganske bortset fra, at visse folkeslag mod syd er mere grusomme mod dyr, end vi holder af at tænke for meget på.

Og nu kommer så meddelelsen om, at en sending på 188 danske heste i år og dag har fristet en gruopvækkende tilværelse i spanske havne eller i Afrika. Stedlige dyrevenner har kaldt den behandling, de blev udsat for, for udansk.

Desværre må det vist også kaldes udansk at afsende sådanne transporter uden nogen egentlig sikkerhed for, at de kommer under nogenlunde humane forhold.

Godt, at man ikke er landmand og skal leve af at opdrætte dyr, som man ganske afgjort ikke kan undgå at holde af, og så for penge sende dem ud til ukendte kvaler.

En Nordmand kan da tænke sig at opfordre til ikke at svigte sin trofaste forbundsfælle, jeg ville ønske, at vi hernede også kunne det.

H. Mosegaard.

Sjofelt

Det er år og dag siden, jeg læste om, hvor mange penge, der var brugt til fremstilling af en film, der skulle skabe interesse om vores allesammens trøst i nøden: den beskedne kartoffel, men først fornylig fik jeg lejlighed til at se den og blev lamslået af et sjofelt »optrin«: Man følger årets første lækre kartofler fra Samsøs solbeskinnede marker, med skib og tog haster de til hovedstadens vitaminhungrende sjæle, men i det højtidelige øjeblik, da tjeneren serverer fadets dampende indhold for et selskab i Tivoli, rejser dette sig på tælling og — drikker brændevin! Vel sagtens for at markere, at de livgivende knolde også lader sig misbruge til fremstilling af al civilisations værste svøbe.

For nogle år siden fremstillede gartnerne en film, der skulle reklamere for grønsager. I deres ubehjælpsomhed kunne de ikke finde på noget mere originalt end at lade den fede Ib delikatere sig med druer og andre kostelige ting, som om det var noget at stræbe efter at komme til at ligne ham af udseende!

H. M.

Humusproblemer og kunstgødning

Det var at forudse, at artiklen med denne overskrift i februarnummeret af V.T. ville fremkalde indlæg fra såvel tilhængere som modstandere af de biodynamiske teorier. Men da der til stadighed påstås, at D.V.F.s ledelse ikke har forståelse af, at planternes — og følgelig vegetarernes — sundhed er betinget af jordbundens sundhed, og at denne ødelægges ved al slags kunstgødning, fandt jeg det af vigtighed, at konsulent Klougarts artikel optoges, idet den, uden at underkende værdien af kompostgødning, hævdede nødvendigheden af anvendelse af kunstgødning for at skaffe tilstrækkelig mad til os alle, og fordi jeg helt slutter mig til hr. Klougarts konklusion, at civilisationens synder skal afbødes på videnskabelig og ikke på religionsfilosofisk grundlag.

Kravet om biologisk rigtig føde fremsættes ofte uden eftertanke. Skovæbler og vilde gulerødder er måske sundere — og biologisk rigtigere — menneskeføde end de »forædlede«, dyrkede sorter. Skal vi af den grunnd opgive

frugtplantager og gartnerier? I så fald *skal* vi have atomkrigen for at bringe menneskene ned på det for denne klode biologisk rigtige antal.

Anvendelse af kunstgødning påstås at være unaturlig — biologisk forkert. Det ville muligvis også være sundere — og biologisk rigtigere — om vi alle sov i fri luft. Men derfor er vi dog ikke imod boligbyggeri. Vi kræver kun ventilation og åbne vinduer. Vi fordømmer anvendelse af medicin i tide og utide, men hvem vil benægte, at f. eks. sprit + glycerin er glimrende mod sprukken hud, selv om det af søfolk anbefalede middel (frisk urin) måske er biologisk rigtigere.

Kunstgødning er muligvis et onde, i hvert fald i den udstrækning det nu anvendes, men det overses til stadighed, at man kan være komposttilhænger og absolut modstander af kunstgødning uden derfor at være »bio-dynamiker«, uden at anerkende den Rudolf Steinerske religionsfilosofi og bio-dynamikernes hypoteser og påstande, f. eks. at planterne omdanner et grundstof til et andet, og især deres anbefaling og forhandling af præparater, f. eks. af kogødning, »der ved en særlig omdannelsesproces *(som hemmeligholdes)* er blevet stærkt biologisk aktivt«.

Ligesom det ikke hører til vort blads opgaver at agitere for teosoffernes, adventisternes eller Martinustilhængernes specielle grunde for at leve vegetarisk, må det i spørgsmålet om den specielle bio-dynamiske dyrkningsmetode være os tilladt at henvise til litteraturen om denne. *Niels Nielsen.*

Frederik Madsens død

Brevet i oktobernumret fra Skive sygehus gav intet svar på spørgsmålet, om Frederik Madsens død kunne have noget at gøre med hans deltagelse i Hindhedes forsøg. Vi har derfor bedt enkefru Madsen om de oplysninger, hun mente at kunne give, og optrykker hendes svar, selvom det egentlig heller ikke fortæller noget om oprindelsen til Madsens hjertesvækkelse:

Til formanden for Dansk Vegetarisk Forening,
hr. N. Nielsen, Gentofte.

Foranlediget af Deres henvendelse til mig skal jeg herved meddele, *at* min mand, *Frederik Madsen*, til sin sidste stund var tro mod vegetarismen og sine øvrige høje idealer, *at* jeg aldrig — gennem 30 års ægteskab — har set ham spise animalsk føde, *at* han ikke røg tobak, nød stærke drikke eller brugte nogen slags tabletter, piller eller anden medicin.

Først under sin sidste sygdom, en heftig lungebetændelse, fandt han sig i at tage de af lægen foreskrevne sulfatiazol-tabletter. Disse kan dog ikke under nogen omstændighed være skyld i den ondartede betændelse (phlegmone), som han fik i sin venstre arm; thi denne betændelse havde han omtalt, *inden* lungebetændelsen blev konstateret, og *inden* han havde fået en eneste tablet.

I min mands sidste leveår var hans hjerte stærkt svækket, og det var intet under; han påtog sig altid de hårdeste arbejder og *kendte ikke til at tage hensyn til sig selv*. Han passede da også sin gerning uden klage, lige indtil han den 2. marts 1947 faldt bevidstløs sammen.

Den tilkaldte læge konstaterede en dobbeltsidig lungebetændelse og en tem-

peratur på 40,9. Lægen turde ikke lade Frederik flytte, da han var meget svag. Desuden var det en heftig snestorm, og vejene var ufarbare, og vi har 22 km til nærmeste sygehus.

Da vejene blev farbare, tilrådede lægen dog indlæggelse på sygehuset, for at min mand kunne få penicillin-indsprøjtninger. Disse indsprøjtninger fik han straks fra sin indlæggelse, desuden blev der foretaget to blodtransfusioner.

På sygehuset var alle gode imod ham — han vandt sig *altid* venner, også *der*. Hans ønske om vegetarisk kost blev beredvilligt opfyldt. I den syge arm blev der tre gange gjort kirurgisk indgreb. På grund af hans hjertesvaghed blev disse indgreb foretaget uden bedøvelse og var meget smertefulde, men Frederik bar alt med uendelig tålmodighed og mente selv, at han var i god bedring. Når vi besøgte ham på sygehuset, var han jo nok mat og svedig, men — i den sidste tid — også i godt humør. Han var begyndt at sidde lidt oppe i en stol og havde bedt os tage tøj med derind, da han ventede at skulle prøve at gå omkring.

Ved mit sidste besøg hos ham spøgte og lo han og gav mig en gåde at gætte, som hans stuefælle havde fået ham selv til at »gå i vandet på«. Han vinkede smilende til mig, da jeg gik — og det blev sidste gang, jeg fik hans smil at se.

Få dage efter blev der ringet efter os fra sygehuset. Vi nåede da kun lige at se ham i live, kæmpende med en stærk åndenød.

En halv time efter udåndede han stille. —

Kunne dette være undgået?

Og blev der begået en fejl imod ham fra lægernes side?

Jeg ved det ikke og tør ikke opkaste mig til dommer.

Kort efter min mands indlæggelse opsøgte jeg reservelæge *Harsløf*. Han mente, at lidelsen i armen var *rosen*, medens landlægen hævdede, at det var en *forfrysning*.

Når de lærde er uenige, hvorledes skulle så jeg, der ikke er læge, kunne udtale mig bestemt om et så kompliceret sygdomstilfælde?

Ja, dette er, hvad jeg kan meddele.

Jeg slutter med en venlig hilsen til Dem og Frederiks øvrige venner blandt Vegetarisk Forenings medlemmer.

Helga Dahl Madsen.

Mr. Hough lægger op

En af den internationale vegetarbevægelses mest fremstående personligheder, Mr. James Hough, har nu trukket sig tilbage som sekretær for The Vegetarian Society, Manchester, i en alder af næsten 75 år efter at have fungeret som sekretær siden 1914.

At være sekretær i en af de store engelske vegetariske foreninger er en livsstilling. Arbejdet er en forretningsførers. Hough har gjort et umådeligt arbejde for den engelske vegetarisme, ikke mindst under de to krige. Det skyldes ikke mindst ham, at de engelske vegetarer anerkendes som ligeberettigede medlemmer af samfundet og derfor får kompensation for det kød etc., de sparer samfundet for.

Hough var en prominent figur ved de internationale kongresser siden Stockholm 1923. En enkelt gang var han der ikke, så savnede vi stærkt hans lille vævre skikkelse og pudsige små historier. Hans sidste store arbejde blev at organisere den XI. internationale vegetarkongres i England i sommer sammen med The Veg. Society's 100 års jubilæum. Ingen mærkede at han var nær de 75!

Vi håber at se ham ved mange kongresser endnu, først ved den XII i Holland 1950. Han valgtes i sommer til vicepræsident for Den Internationale Vegetarunion, så han kommer nok.

Vi siger foreløbig tak for de mange år!

Hans efterfølger er *H. A. Jones*, M. A., også kendt fra vore kongresser, en meget dygtig mand.

Oluf Egerod.

Kaffe og tobak

er lige så vigtig som vitaminer, siger prof. Knud O. Møller i »Nationaltidende« og hævder, at der bruges ferietabletter og andre skadelige stimulanser, fordi vi har for lidt kaffe, te og tobak, »de tre ting — og så lidt spiritus — skal de fleste normale mennesker nu engang have«.

Ja, hvis man ved »normal« forstår »gennemsnitlig«, så stemmer det. Og når en professor anbefaler *denne* normalitet, så forstår man, at den tobakshunger, der i stigende grad plager ens medmennesker, kan få arbejdsgivere til at tillade rygning i arbejdstiden for derved at indskrænke arbejdernes og de ansattes besøg på w. c. »for at få en smøg«. Tilladelsen vil jo kun en kort tid være en fordel, idet den forøgede rygning fører til flere kæderygere, større nervøsitet og flere sygedage.

»Nydelsesmidler er hverken en last eller en luksus,« siger professoren. Nej, ikke de rigtige, men vi vover altså at hævde, at de nydelsesmidler, hvis brug fører til misbrug, er af det onde, og beklager, at professoren ikke går ind for større anvendelse af de naturens stimulanser, som han selv nævner: Solens, vindens og badets. Og vi ville tilføje: og den sunde kosts!

N. Nielsen.

Fra Fynsafdelingen

Til generalforsamlingen den 22. marts var kun mødt 12 af vore ca. 75 medlemmer. Det var en skam, at der ikke var flere, dels fordi afdelingen virkelig trænger til opmuntring fra medlemmerne, og dels fordi der var arrangeret et pænt lille møde.

I formandens beretning måtte det erkendes, at afdelingen endnu sover sin »tornerosesøvn« og fortsat venter på »ridderen«. Lidt var der dog udrettet, og der var fra flere sider blevet opfordret til gentagelse af det smukke møde med frk. Margrethe Olsen. Det havde givet underskud, men Gartnernes Salgsforening havde venligst hjulpet med at betale de dyre annoncer, hvad vi var meget glade for. Formanden udtalte sig nærmere om hovedledelsens indtræ-

gelse af de ekstra 25 pCt. af kontingentet til tidsskriftet og gav samtidig udtryk for sin ærgrelse over, at hans generalforsamlingsberetning sidste år blev nægtet optagelse, fordi den var for lang. Særligt beklageligt var det, fordi den indeholdt en tak til en anonym giver for de 100 kr., vi fik ved Stefan Voldans foredrag, og som vi ikke på anden måde kunne takke for. Samt fordi der netop på årsmødet var rejst kritik over afdelingens manglende foretagsomhed. — Forsamlingen opfordrede straks til prostest. Formanden mente dog ikke, at det ville blive taget højtideligt. Der var før afgivet protest, således for to år siden, hvor 22 medlemmer støttede nogle talere imod bladets diktatoriske skrivemåde. Man forlangte dengang, at enhver indsenders egen skrivemåde skulle respekteres men det blev ganske ignoreret, og der fortsættes stadig med selvbestaltet at omskrive skrivemåden.

Kassererens regnskab viste, at vi endnu har kr. 146,00 i kassen.

Da ingen andre kunne overtage embederne, blev bestyrelsen: Clausen, fru Froberg og Krogh genvalgt. Formanden gjorde dog udtrykkelig opmærksom på sin meget manglende tid, men man lovede ham tolerant forståelse heraf, selv om arbejdet så måske ikke kunne bedres i den kommende sæson.

Man samledes derefter om kaffebordet og droftede ivrigt forskellige ønsker om nye møder, bl. a. ville man gerne have et foredrag af dr. med. Borgbjerg. Som underholdning forevistes nogle farvelysbilleder, som venligst var lånt os af frk. Langes boghandel. Vi så smukke blomster og landskabsoptagelser, særlig en serie fra det smukke »Hindsgavl« glædede os. Dagen sluttede i god stemning.

Georg Clausen.

— — —

Da vi i fjor efter 4 måneders typografstrejke i juli igen kunne udsende V.T., var der meget stof, der måtte anses for vigtigere end referatet fra generalforsamlingen i april.

N. Nielsen.

Ja, de skulle osse!

Af dagspressen fremgår det, at tobakshandlerne har ansøgt om fortrinsret til at sælge tips, såfremt denne vanvittige ordning da kommer i stand, idet de hævder at have fået deres fortjeneste beskåret som følge af de små tilforsler.

Ganske bortset fra ,at tobakshandlerne næppe er blevet synderlig fattige af at betjene andres ulykkelige laster, så er der vel ingen, der har garanteret dem noget livsvarigt erhverv. Lad dem dog komme ud og tage sig noget nyttigt til! Landet har brug for arbejdskraft.

Produktiv motion må være løsenet for såvel fhv. tobakshandlere som sportsmænd — og så bliver der ingen brug for tipstjeneste.

H. M.

Et andragende om vaccinations-frivillighed

Dansk Antivaccinationsforening har tilstillet regering og rigsdag et andragende om, at »Loven om vaccination mod kopper« af 31. marts 1931 ændres,

således at en samvittighedsparagraf indsættes, og vaccinationen mod kopper dermed bliver *frivillig*, ligesom al anden vaccination.

Der kan regnes med, at i tiden siden lovens ikrafttræden har ca. 12,000 fået bevilget fritagelse fra vaccination efter ansøgning.

Foreningen mener, at tiden nu er inde til, at også denne form for vaccination gøres helt frivillig, og deri vil selvfølgelig alle vegetarer give den ret. Det kan derimod ikke undre, at læger ud over hele landet straks er fremkommet med udtalelser om, at tiden dertil ikke er inde, og hvorledes rigsdagen vil stille sig, ved man intet om.

Gaveliste

På grund af stofophobning efter typografstrejken optrykte vi ikke liste over gavebidrag i 1947, men her er den:

Kbh-afdelingen: H. V. Møller 8 + 15 til Eckbohus, frk. Voigt 5, Dige 5, Binzer 3, frk. Mehrn 1, E. Carlsson 3, fru Holleufer 8, frk. Kibenich 5, frk. Gjerløv 10, frk. Nordentoft 3, frk. Gerda Nielsen 10, frk. Chr. Hansen 3, fru Schrøder 4, frk. Alv. Rasmussen 20, C. Nielsen 7, frk. Schultz 3, Friholm 3, frk. Julie Petersen 3, frk. Høst 3, V. R. Nielsen 3, »Frederik« 25, fru V. Vodder 1, Bjørnholt 2, fru Helle-Broe 3, Dessau 16, frk. Storr 2, frk. Marg. Olsen 5, fru Abelskov 3, Skyum 3, fru Egnell 4, frk. Schauer 2, M. Pedersen 2, frk. Lose 2, Aabirk 10, O. Christensen 1,50, Dano 200, overskud ved årsmødefrokosten 15, N. N. til frihedsfondsfrimærker 25.

De spredtboendes afdeling: Frk. Ing. Andersen 18, J. Schmidt 3, Ørnsholt 2, fru Trine Olsen 3, Sølvhøj 3, fru Ane Nielsen 13, S. K. Kristiansen 2, Frede Christensen 3, J. Chr. Petersen 1, Fokdal 4, Hejslet 2, Frode Rasmussen 1, frk. Ing. Hansen 3, frk. Kiilsholm 21,40, Fjordvang 3, Eske Kristiansen 6, Zinck 2, fru O. Taus 5 + 10 til Eckbohus, Sommer 3, Kauffeldt 11, R. H. Jakobsen 2, Kooijmans 6, Andels-Salgsforeningerne for Gartneri & Frugtavl 76.

Århusafd.: Strunge 13, C. C. Hansen 2.

Fynsafd.: H. B. Hansen 8, fru Tiedje 3, Fogedgård 3, Clausen 2, Johs. Larsen 2.

1948:

Spredtboendes afdeling: Fink-Jensen 12, H. Andersen 3, frk. Ing. Andersen 3, Kaj Pedersen 2, Ørnsholt 2, fru B. Mortensen 2, Zinck 2, J. Schmidt 3, fru Dahl Madsen 3, Fru Trine Olsen 3, Vald. Jensen 5, Wagtberg Nielsen 1, Harry Pedersen 3, Frede Christensen 4, Præstbro 3, Jordan 4, Kr. Johansen 3, Thorning 3, Stokholm 2, frk. L. Haller Hansen 3, fru Ane Nielsen 5, frk. Ing. Hansen 3, Vang 3, Fokdal 4, V. Thygesen 3, Vilh. Petersen 2, S. K. Kristiansen 2, Fjordvang 3, frk. Kiilsholm 10.

Kbh.afdelingen: Fru D. Nielsen 1, Toft 2, C. Bruun 10, H. Bergstrøm 6, fru Nissen 1, Kirkebye 6, frk. Gerda Nielsen 10, frk. Chr. Hansen 3, Rogiers 2, Dehn 3, E. Carlsson 3, V. Hertz 2, Folger Nielsen 3, Solkær 2, frk. Høst 3, C. Nielsen 7, fru Holleufer 3, frk. Mehrn 1, frk. Alv. Rasmussen 15, frk.

Voigt 6, fru M. Bertelsen 3, Gad 13, frk. Kibenich 3, fru Marg. Holm Pedersen 1, frk. Nordentoft 3, frk. Schauer 2, frk. Mosholt 3, O. Hertz 2, Hammer 1, Friholm 3, frk. Schultz 3, H. F. Møller 2, fru Helle-Broe 3, C. J. Hansen 2, K. Frederiksen 2, R. Lunow 5, fru Abelskov 3, Svensson 3, Bjørnholt 2, Fjeldborg 3, H. V. Møller 10 + 30 til Eckbohus, frk. Ousager 5, »Gammel Vegetar« 50.

Århusafdelingen: Dixen 2, C. C. Hansen 2.

Fynsafdelingen: Heilmann 5 til Mich. Larsens Fond, Clausen 2, Fogedgaard 3, frk. K. Christensen 3.

Send regningen til den rigtige adresse

I anledning af at der igen er forekommet et dødsfald i detentionen, efter at manden var afvist fra hospitalet som beruser til trods for, at han også havde kraniebrud, beskæftiger »Politiken« sig med spørgsmålet og oplyser, at de visiterende læger alene i hovedstaden hver dag er stillet overfor ca. en snes berusere,om hvilke det ikke på forhånd kan vides, at de ikke også har alvorlige skader som følge af fald eller slagsmål, der jo er det kemiske humørs følgesvende.

Det ville selvfølgelig være det bedste, om der fandtes en særlig hospitalsafdeling, som rådede over tilstrækkelig plads til disse 20 indlæggelser om dagen, men bladet vover dog ikke at kræve en sådan oprettet aldeles omgående, bl. a. af den grund, at der til stadighed er mange patienter, som forgæves venter på indlæggelse på grund af pladsmangel. Man foreslår derfor en særlig lægevagt ved detentionslokalerne, således at de stakkels berusere kan være under kyndigt tilsyn, og der fremføres det synspunkt, at det må være dem, der udsætter sig for den risiko, der er ved at drikke for meget, som selv må betale de dermed forbundne udgifter i stedet for at belaste samfundet med dem.

Dette synspunkt er særdeles nydeligt, især da man ved, at detentionens stamgæster i forvejen ligger samfundet til byrde, og det bliver dette, som alligevel må betale eventuelle detentionslæger eller en veritabel hospitalsafdeling, hvis man da ikke konsekvent tager det standpunkt, at det er spritkapitalen, som har taget fortjenesten ved at distribuere det kemiske humør, som også må tage denne lille driftsudgift med — det er kun ca. 200,000 om året — hvis beruserne altså skal ligge i senge. Når det logiske i dette krav er forstået, kan vi begynde at tænke over den efterregning, som samfundet iøvrigt har at kræve dækning for hos den kapital, man nylig festede så voldsomt for.

H. M.

Lidt af hvert

Unge hollandske vegetarer

i alderen 16—25 år ønsker at korrespondere med danske. Det er meningen, at brevene de første fire gange skal oversættes fra afsenderens sprog til

esperanto og fra esperanto til modtagerens sprog. Der kan senere blive tale tale om ferieudveksling som resultat. Har vi en dansk esperantist, der vil oversætte fra og til dansk? Vedkommende gør en god indsats ved at melde sig.

Vegetarisk sommerpensionat.

Ved nytårsfesten oplystes det, at frk. Ousager har købt hus i Saunte ved Hornbæk for indretning af vegetarisk pension med plads til ca. 20. Se annoncen i bladet.

Ligeledes meddelte fru Kagel, Ryesgade 14, at hun helst udlejer sine 40 værelser til vegetarer. *N. N.*

Dansk Frisksport

har udsendt meddelelse om udflugter den 23. og 25. april og 6. maj samt om en todages pinsetur. Nærmere på Eva 7012. Det ønskes oplyst, om man ønsker »råkost eller vegetarkost«. Der menes vel, om man ønsker rå eller varmebehandlet vegetarmad, for råkost er jo en endda særlig god form for vegetarkost. *N. N.*

Waerlandsmiddagen

med efterfølgende musikunderholdning og foredrag den 7. april blev yderst vellykket og fandt stor tilslutning. Referat i næste nr.

Køkkenkrogen

Grønkålssuppe.

1 l urtesuppe jævnes med 1—1½ spsk. havregryn, tilsættes ½ l sød mælk samt de urter, man ønsker på suppen, og 5 spsk. rå hakket grønkål. En spsk. hakket persille giver suppen en ekstra frisk smag.

Gratinerede grønsager.

Hertil anvendes levninger af forskellige grønsager, som skæres i stykker og lægges i et gratinfad, i skaller eller i en gasbageform. Overhældes med en meget tyk og gennemkogt mælkejævning rørt med 1 æg pr. ½ l jævning. Drysses med rasp og eventuelt revet ost, stilles i en varm ovn ¼—½ time. Desserten kan samtidig laves i ovnen.

Rabarbermarengs.

300 g rabarber skæres i stykker og blandes med 150 g sukker i et gratinfad. Stilles i ovnen ¼ time. 3 æggehvider piskes stive med 100 g sukker drysset i lidt efter lidt som til marengs og spredes over rabarberne. 25 g smuttede mandler kan strimles og stikkes halvt ned i. Bages lysebrun. Crémesauce kan serveres til. Anden frugt kan også anvendes på denne måde.

Klubværelser til leje hos en vegetar. Nora 9961 A.

En dygtig, proper pige, der selvstændig kan påtage sig veg. madlavning, søges til 1. maj. Jeg er selv optaget på klinikken. God løn og frihed.
Ruth Idorn, »Det hvide hus«, Odder, telefon 134.

Sommerpensionat »Mariehøj« **Orebyvej 43 Sakskøbing**
modtager gæster i ferietiden. Skodsborgdiæter (god vegetarisk kost og råkost). Fuld pension. Smukt beliggende ved fjorden. 10 min. fra jernbanestation. Stor gammel have. Herlige udflugtssteder (historiske herregårde). Pris 10 kr. pr. dag + 10 % ekstra 1. juli—15. august. **Telefon Sakskøbing 4314.**

»SANA« Godthaabsvej 62 - Go. 4290
Udsalg fra
Den Sanitære Fødevarefabrik
Ren plantemargarine, grahamsbrød og andre specialiteter

Pension „Birkedam",
Telefon Hornbæk 529 ***Saunte***

Den nye **Vegetar- og Råkostpension** modtager fra 1. maj feriegæster og rekonvalescenter. Pris 10 à 12 kr. pr. døgn + betjening 10 %. Sengelinned medbringes. Egen indgang til plantagen. — 5 minutters gang til badestrand.
Karen Ousager.

Horseløkke Kurhjem ved Fåborg
modtager gæster til ferie, hvile og kurbehandling. Varigt ophold fra 225 kr. pr. måned. Strand og gl. have. Telefon Fåborg 184. *N. Brødsgaard Pedersen.*

RAASTRUP KURSTED
(ved Christiansminde, SVENDBORG)
Modtager gæster til ferie, hvile og behandling.
ANNA ULLERUP HAAHR . Tlf. Svendborg 755

Landsorganisationen
Lejrklubben for Danmark
(stiftet 1926)
Denne sammenslutning af lejrsportsfolk har til formål på ideelt grundlag at fremme det sunde, velordnede og samfundsgavnlige lejrliv ved oprettelse af lejrpladser og afdelinger overalt i Danmark. Oplysning:
M. Bode, Nr. Frihavnsgade 94, Kbh. Ø.

Skodsborg Restauranten

er stedet, hvor
Deres sundhed opbygges gennem
vegetarisk mad
råkost — diæter
Frokost - middag - à la carte.
Åben daglig Kl. 11-19.
Lukket lørdag.
St. Kongensgade 36-38, mezz.

Frydenstrand Badesanatorium

Læge: Ejnar Eriksen.
Frederikshavn. Forl. prospekt og prisliste.

„VEGETARISK KØKKEN"
ODENSE — Kongensgade 39[2]

Byens sundeste mad

OVE JACOBSEN

Aktuelle bøger

Nye udgaver.

- **Elna Regner Andersen: Nordisk Reformkost for Sunde og Syge.** Kr. 5.00.
- **Kirstine Nolfi: Levende Føde.** Kr. 5.75.

Sendes pr. efterkrav eller mod frimærker.

H. Henningsens boghandel
Vesterbrogade 32 København V.

LÆS
„Sol og Sundhed"
— forlang det i kiosken.
Vi går ind for råkost, vegetarisme, forbedret hygiejne m. m.
Skriv efter gratis prøvenummer til
„Sol og Sundhed", Randers.

Landsforeningens mærkat.

Adresserne på **danske kiropraktorer** findes i Kraks vejvisers og telefonhåndbøgernes fagregister.

SKODSBORG
BADESANATORIUM

Fysisk-diætetisk kuranstalt med medicinsk klinik.

Behandling af rheumatiske lidelser, sygdomme i mave og tarm, stofskifte, hjerte og nervesystem m. m.

Forlang prospekt. Tlf. Skodsborg 200.

Lær esperanto,
det andet sprog for alle. Let at lære, udbredt over hele jorden. I Danmark afdelinger i de fleste byer. Komplet korrespondancekursus 10 kr. Nærmere oplysninger hos
Esperantistforeningen for Danmark
Havepladsvej 136[1], Fredericia.

Foreningen til Værn for Værgeløse Dyr
opretholder i samarbejde med politimyndighederne et dyreinternat for hjemløse dyr.
Modtager og undersøger dyrplageri-anmeldelser.
Årskontingent 3 kr., medlemsbladet „Dyrets Værn" tilsendes medlemmerne gratis.
Indmeldelser modt. af kassereren
Frk. M. Dietrich,
Strandboulevard 79[1], Kbh. Ø.

THOR MØLLERS BOGTR. KBHVN.